СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ XI. Скрентонъ, Па., Четверъ 31-го Грудня, 1903. Число 53. — Vol. XI. Scranton, Pa., Thursday, December 31, 1903. No. 53.

ПАМЯТАЙТЕ
на
Народный Фондъ въ Америцѣ ...

Збирайте, складайте и присылайте жертвы разомъ зо списомъ жертвователѣвъ (чеки або моніордеры выписаний на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa.) пôдъ адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108,
Jersey City, N. J.

Такъ само замовляйте (роз. за готôвку)

РУСКЙ МАРКИ НАРОДНЙ
и пишѣть по нихъ пôдъ адресою:

Narodnyj Fond
P. O Box 108.
Jersey City, N. J.

Чеки або моніордеры выписуйте на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa. а посылайте на адресу:

Narodnyj Fond, P.O. Box 108,
Jersey City, N. J.

Доходъ зъ марокъ также иде на Фондъ Народный въ Америцѣ! Рускй марки прилѣпляйте на паперѣ листовомъ, на біляхъ, ковертахъ и посткартахъ такъ въ Америцѣ якъ и до краю. На листахъ и посткартахъ прилѣпляйте народнй марки на другôй сторонѣ, бо на фронтѣ дае ся амер. марку почтову! Кому лежить на серци будучнôсть амер. Руси, той що мѣсяця зложить якусь жертву на „Народный Фондъ“.

О. Ник. Пôдгорецкій,
секр. Народ. Фонду.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Груденъ.	
Ч.	Севастіяна
П.	Сѣчень. Вонифатія
С.	Игнатія
Н.	Юліяни
П.	Анастазіи
В.	10 учениковъ
С.	Навечеріе Рож. Хр.
Ч.	Рôздво

НЫНѢШНЕ число „Свободы“ обнимае лише 4 стороны друку.

Редакція.

— ПРЕГАРНО убавилися Русины въ Олифантѣ дня 25. Дец. на представленю урядженômъ Рускимъ Кружкомъ Драматичнымъ. Була поставлена 3 актова штука Струтиньского п. заг. „Страйкъ“, дуже займаюча и весела, тожь и не диво що саля була биткомъ заповнена; явилось до 500 людей а помѣжь ними богато гостей зъ дальшихъ околицъ. Аматоры вывязались зъ своихъ рôль якъ не можь лише а декотрй зъ нихъ якъ справдѣшнй артисты, що доводомъ були гучнй оплески вдоволеной публики.

— ЗЪ Michel, B. C. Канада пишуть намъ: „У насъ робота попсувалась, робить лишь два-три дни въ тыждни, бо нема замовлень нѣ на коксъ нѣ на вугле. А тутешнй Русины справують ся недобре. Доки не приѣхало двохъ музыкантовъ зъ Едмонтону доси бувъ спокôй. А теперь тй музыканты за пару склянокъ пива вѣчно грають у одного поляка а нашй Русины сходять ся, танцюють, пôстъ чи не пôстъ, крики, спѣвы, роспуста. Кажуть, що въ Канадѣ не грѣхъ, що тутъ вольно. Оденъ зъ такихъ гулякôвъ В. П. мае жѣнку въ краю, але за неи забувъ а тутъ зъ другими пристае. Подôбно роблять и другй. Певна рѣчь, що порядна дѣвчина зъ такими не буде приставати, анѣ не пôде на такй танцѣ, але и суть такй, що идуть. Отъ встыдъ та ганьбу нашимъ Русинамъ тôлько роблять“.

— ВЕЛИКЙ фабрики Карнегія въ Бредокъ, Ранкінъ и Докенъ, Па замкнено на необмеженый часъ; наслѣдкомъ чого втратило роботу десятки тысячь робôтниковъ. Въ тыхъ фабрикахъ працювало также богато Русиновъ.

— ПАРОВЙ котлы експльодували оногды въ фабрицѣ St. Louis Transit Co. въ Ст. Луісъ, Мо. при чôмъ трехъ робôтниковъ втратило жите, а шѣстьохъ было покалѣченыхъ. Експльозія знищила цѣлу фабрику такъ, що всѣ фабричнй будынки представляють теперь одну купу звалища.

— НАВѢТЬ навпôвъ дикй народы не можуть вже въ Росіи выдержати. Петербурскй часописи доносять, що Татары зъ Криму стали въ послѣдныхъ часахъ великими масами переселювати ся до Туреччины. Пароходы, якй що тыжня вôдходять зъ Севастополя до Царгорода переповненй звычайно Татарами. Найбôльше Татарôвъ еміґрує звычайно зъ округа Евпаторія. Така сама еміґрація проявляе ся также мѣжь Вôрменами на Кавказѣ, помимо того, що въ Туреччинѣ ихъ народови не гараздъ дѣе ся. Причиною еміґраціи мае бути страшный гнетъ россійской адміністраціи.

НОВЙ КНИЖКИ.

Псалтырь великій	3.00
Богъ Надежда	1.00
Кормъ души	1.00

Продае „Свобода“.

— ВЕЛИКА сила полевыхъ мышей появила ся на Угорщинѣ, найбôльше въ абауйскôмъ комітатѣ и заподѣяла безлѣчь пакости. Мышня такъ знищила мѣжь иншими кôльканайцять тысячь морґôвъ озимины, що треба ихъ буде зовсѣмъ переорати.

— БРАЗИЛІЙСКЙ ОО. Василіяны поручають людямъ читати „Америк. Рускій Вѣстникъ“.

— ВÔЙНУ зъ москитами, тобъ-то въ комарами, розпочали жителѣ мѣста Джерзи Сити, Н. Дж. Именно зъорґанізувало ся тамъ товариство, котре взяло собѣ за цѣль нищити комарôвъ, що якъ звѣсно, е розсадниками розличныхъ недугъ — найбôльше пропасницѣ и маляріи. Основателѣ того товариства, люде поважнй въ свѣтѣ науковôмъ и суспôльнôмъ, загадують возвати цѣлу Америку до борбы зъ сею язвою, передъ усѣмъ черезъ осушуване багонъ та мочарôвъ и нищене москитôвъ передъ ихъ переображенемъ.

— ХОЧЕТЕ знати де якй звѣрята живуть на свѣтѣ почавши вôдъ великого слона ажь до звѣрятка, котре ледви черезъ побôльшаюче скло можна добачити? Хочете знати, якй звѣрята живуть на земли, якй у воздусѣ, якй у водѣ? Все тое скаже вамъ книжка що зовесь „Дещо про звѣрята“, Книжка тая обнимае около 100 сторôнъ друку а мѣстить въ собѣ 200 образкôвъ.

Купити ей можна въ редакціи „Свободы“. Коштуе лишь 30 центôвъ.

— МѢСТО Ботлеръ, Па. въ котрôмъ лютуе тифъ, апелюе до цѣлои Америки о помôчь въ борбѣ зо страшною пошестію. Сити-мейоръ Кенеді каже, що мѣсто не въ силѣ дати собѣ раду безъ помочи загалу, бо всѣ средства обороны були доси безуспѣшными. Загаломъ занедужало тамъ доси около 1500 осôбъ, зъ котрыхъ десятки мре денно. Въ наслѣдокъ введенои кварантаны многимъ заглядае до вôчь страшна нужда и голодова смерть. Мѣсцевй и доохрестнй жителѣ зôбрали для нещасливыхъ 16 тысячь долярôвъ, та то лише мала капля воды въ морю супротивъ великихъ вымогôвъ и дѣйсныхъ потребъ. Въ виду сего просить мѣсто о грошеву пôдмогу всѣхъ милосерныхъ въ Америцѣ.

Добавимо до сего, що мѣжь недужими мѣста Ботлеръ е дуже богато Русинôвъ, Словакôвъ и Полякôвъ.

— ЗЛОЧИНЪ всегда выявить ся и правда выйде на верхъ мовь олива! Недавно щезъ въ загадочный спосôбъ зъ Перемишля (въ Галичинѣ) тамошный рѣзникъ Струшкевичь. Тодѣ арештовано его жену и Миколу Кебузиньского, на котрыхъ падало пôдозрѣне, що спратали Струшкевича зо свѣта. Арештованй не признали ся одначе до вины а зарядженй глядання за пропавшимъ не довели до нѣякого успѣху. Допервa онодѣ Кебузиньскій занедужавши тяжко у вязници, велѣвъ прикликати священика и при сповѣди признавъ ся, що Струшкевича убила при его помочи жѣнка и закопала его въ огородѣ. То зôзнане вробивъ Кебузиньскій также передъ иншимъ вязнемъ, наслѣдкомъ чого дознала ся про се судова власть и приказала скопати его городъ, де вкôнци найдено напôвъ зôгниле тѣло Струшкевича, завинене въ мѣшокъ.

Всѣ маемъ сухоты.

Такъ сказавъ д-ръ Фонъ Берінґъ, нѣмецкій лѣкарь. Говорить вôнъ, що сухоты не е дѣдичною недугою, не е спричиненй черезъ вдыхане мікробôвъ и не е заразливй въ звычайнôмъ значѣню того слова, але вщѣпленй въ насъ черезъ молоко матери. Въ часѣ розрôсту тѣла, зародокъ не може найти вôдповѣдной и достаточной поживы, та за те развивае ся швидко въ дорослыхъ, наколи желудокъ не е на стôлько сильнымъ, щобы зародокъ убити. Всѣмъ звѣсно, що здоровый, сильный желудокъ е основою житя и що Тринера Американьскій Еликсиръ Гôркого Вина е природнымъ средствомъ, яке всегда удержуе желудокъ здоровымъ и сильнымъ

Зроблене оно зъ чистого, найлѣпшого винограду и лѣчничихъ добôрныхъ зелъ. Черезъ свôй вплывъ на працю желудка дѣлае травлене и перемѣну поживы трѣвкими, творить нову, здорову кровь и вздержуе розвôй недугъ.

На продажь у всѣхъ аптикахъ або у фабриканта: Jos. Triner. 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. Pilsen Str.

Допис.

Зъ Ансоніи, Конн.

Въ Америцѣ я вже 12 лѣтъ; бувъ я 6 рокôвъ въ одной мѣсцевости въ Пенсилвеніи, бувъ емъ майже 3 роки колекторомъ на церкву въ Елмайрі и въ Джерзі Сиі бувъ я кôлька мѣсяцѣвъ, але нѣгде не чувъ я за москалѣвъ и калакутôвъ ажь тутъ. Я дуже чудую ся де ся взяли Москалѣ вôдъ Горлицъ, що бесѣдують такою мовою якъ и мы та ще до того мои знакомй въ краю. Вôдъ коли я тутъ, то они и мене намовляють на тое царо— чи криво-славіе и въ тôй цѣли запросили мене разъ на весѣле то знову на хрестины, але имъ ся штучка не удала. Що они тогды роблять? Написали до Ню-Йорку а звôдтамъ менѣ прислали „казету“, тоту, що брехе за рядомъ, лишь що правда, я еѣ не читавъ, бо знаю, що тамъ само циґаньство, тожь коли жѣнка запалювала въ пецу, я еѣ кинувъ въ огонь тай скоро замкнувъ двецрѣ, абы дуже дыму... не наробила.

А робили тутъ Бортняне на Thanksgiving Day баль на доходъ свои церкви въ старôмъ краю, на котрый запросили бр. св. Петра и Павла и дѣвоче братство, и всѣхъ парафіянôвъ, то Москалямъ ся тое дуже не подобало а оденъ зъ нихъ, що выставивъ тутъ готель и галю, (яку самй Москалѣ называють пекломъ. хотѣвъ) конче сему перешкодити и дававъ одному музыкантови 10 долярѣвъ, щобы ишовъ до него грати а не на той баль. Але той музыкантъ не хотѣвъ на тое пристати, ажь десь о девятôй пôшовъ му заграти одну годину.

Той самъ москаль хоче, абы царославный батюшка въ его ґали школу тримавъ, але батюшка ся на тое не годить. Такй то суть царославнй проводирѣ. Варуйте ся ихъ братя — а вы, щосте ся дали збаламутити, вернѣть ся назадъ а мы васъ приймемо якъ братôвъ рôдныхъ, якъ принявъ отецъ заблудшого сына.

А. Г.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ є васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Jadlowsky, Box 7, Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и припиле потрѣбнй рѣчи.

— Вн. Членамъ товариства »Зорѣ« въ New York-у подаю свою сталу адресу.

G. Pidsadoczny,
Box, 19, Jersey City, N. J.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
The Little Russian Weekly,
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, 1903 at the post office at Scranton, Pa., under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ............$2.00
До старого краю на рôкъ........$2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року.......$1.00
До старого краю на пôвъ року...$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то е карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годнѝ грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Нôвый телефонъ Нумеръ 787

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, также свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаемо.

Хто хоче, щобы те, що напише, було друковане въ „Свободѣ“ въ Четверъ, мусить прислати рукопись до Скрентонъ найдальше въ Пятницю вечеръ.

Поодинокѝ числа „Свободы“ можна купити у:
A. Wasserman,
29. Clinton Str., New York, N. Y.

Рефератъ школьный

выголошеный на Вѣчу
о. П. Тимкевичомъ.

(Конець).

Хотяй фреквенція рускихъ дѣтей въ анґлійскихъ школахъ е безперечно лѣпша то и зъ анґлійскими не конче все въ порядку. Нашѝ дѣти ходять до анґлійскихъ школъ за коротко, звычайно 3–4 роки. Се рѣшучо за мало, и я певный, що за той часъ неможливо опановати тѝ початковѝ предметы, якѝ подають въ американьскôй публичнôй школѣ, а именно читане, писане и рахунки (three R's).

По коротенькôй той науцѣ родичѣ выправляють свои дѣти або на бреху, або въ фабрики — выправляють, — але не знають, що дѣе ся въ серци дѣточôмъ! Може та дитина мае охоту дальше ходити до школы, або може она мае якій особливый талантъ — але родичѣ не питають. Выправляють ей робити. Она йде на бреху сидѣти въ коритѣ и выбирати камѣне и инше смѣте зъ вуглия. Дрôбнѝ пальчики скоро тверднуть, пообиванѝ. Пазнôктѣ позгинають ся скоро, а коли хочь трохи зимный вѣтеръ подуе, то зъ грудей выходить зъ кашльомъ чорный вуголь. Не оденъ набере ся сухôтъ, не оденъ захорѣе на анемію, не одного груди зôстануть разъ на все надôрванѝ — за що, питаю? За 58 цнт., котрѝ зволить ласкаво платити Mr. Baer, або котрый другій. Тамтого року въ мѣсяци Новембри вôдбулась въ скрентоньскôмъ судѣ потрясаюча сцена. Передъ судѣю Ґрея приходили и вôдходили, сказавши все що знають о своимъ житю, малѝ, навѣть маленькѝ дѣти. Ихъ забрали зъ майнôвъ и зъ фабрикъ свѣдчити. Судѣя роспитувавъ про все ихъ житє. Они вôдповѣдали о днѝ за другими. Ажь прийшла мала дѣвчина Олена Сисакъ, що чистила шпульки. Всѣ зглянулись. Маленька, выхудла, знуждована. Судѣя ѥѣ питае: що ты робишь? Я чищу шпульки. Вôдъ якого часу до якого? Вôдъ 6½ вечеромъ ажь до 6½ рано, а потомъ иду далеко — бо няньо бувають далеко — до дому. И въ зимѣ? Yes и въ зимѣ. Судѣя не мôгъ зворушеный мовчати и закликавъ: „Ось ту докладно бачимо, якъ зъ тѣла и крови роблять ся грошѣ“.

Не лѣпше дѣе ся и де инде. Въ богато фабрикахъ бачимо нашѝ дѣти. Але чи суть здоровѝ, чи суть веселѝ? Неразъ цѣла ихъ армія выходить зô шапъ — але они выглядають такъ, якбы вышли зъ гробу. Блѣдѝ, худѝ, мертвѝ, хорѝ а неразъ и калѣки. Чи не твои се дѣти, народе? Чи не суть они зъ твоеи крови и кости? Чи можешь зъ чистымъ сумлѣнемъ позволити имъ такъ пропадати? Чи можешь спокôйно дивитись, якъ они мѣжь гукомъ, трѣскомъ цѣлои шапы, помѣжь машинами при жужжаню пасôвъ увыхають ся? Чи можешь дивитись спокôйно на те, що они роблять въ душнôмъ воздусѣ цѣле свое житє? Нѣ, не можешь, бо ще въ Тебе серце не выстигло, бо знаешь, що якъ твои дѣти якъ мухи при рôжныхъ роботахъ выгинуть, то и руского народу въ Америцѣ не стане!

Не инакше дивить ся на сю справу и американьске право, такъ право въ стейтѣ Ню-Йорскôмъ, якъ и иньшôмъ. Обовязанѝ до школъ: вôдъ 8—16 въ Pennsy, Conn., 7—12 New Jersey, 7—14 Mass., Ill., 8—16 New York.

Щожь намъ супроти тыхъ правъ робити? Стосоватись до нихъ и не циганити себе и право тою надѣею, що дитина, хоть она не мае правного вѣку, може прецѣ щось заробити. Нехай перше учить ся, а потомъ най робить. Мы конечно повиннѝ о то старати ся, щобъ зъ нашихъ дѣтей вышли здôбнѝ робôтники майстры, а також и велиты духа. Маемо великій скарбъ, найбôльшій скарбъ, нашѝ дѣти, а закопуемо его не вважаючи, що зъ того мусимъ здати рахунокъ передъ Господомъ.

Не бôймо ся дати науку нашимъ дѣтямъ! Не стараймо ся такъ дуже о себе, якъ о свои дѣти. Мы вже такѝ останемо, якъ мы есьмо, а зъ дѣтей може щось бути.

Роздумаймо собѣ отсе: Пôсля всѣлякои имовѣрности на 100 рускихъ людей припадае оденъ сальонъ. На 1000 рускихъ людей припадае 10, на 100.000 буде припадати 1000, а на 300.000 буде припадати 3000. Чижь не ганьба намъ, що можемо утримати тôлько сальонôвъ, а не маемо анѣ одной common school, якихъ повно помѣжь Американцями? Чижь не ганьба, що мы носимо имя народу, а не маемо найконечнѣйшои рѣчи для всякого народу въ сучаснôмъ житю — освѣты?

Або, задля порôвнаня, роздумаймо собѣ се:

Кожде американьске мѣсто числить пересѣчно 40 тысячь мешканцѣвъ. Въ такôмъ мѣстѣ е звычайно якихъ 15 школъ, высше 100 учителѣвъ, якихъ 5 тыс. дѣтей въ школахъ. Чи Вы знаете, що коли бы мы конечно хотѣли зрôвнати ся зъ Американцями, то мы мусѣли бы мати около 10.00 учителѣвъ, и высше 100 своихъ власныхъ школъ?

Або чи се не добрый примѣръ? Въ Бѣлинцѣ, самбôрского повѣта, ходить сего року 21 дѣтей до школъ въ Самборѣ, 3 до Перемышля, 1 до Дрогобыча, 2 у Львовѣ, 2 въ Городенцѣ, а 2 въ Коросне̂. Зъ одного, однѣсенького села!

Рôжнѝ Полячки въ старôмъ краю кричать: chłopu nie trzeba szkoły — але „хлопъ“ на се не дбае, и посылае свои дѣти до школы, щобы могли лекше на свѣтѣ зажити. А тутъ свобода, воля, культура — а люде нашѝ скорше о се дбають, въ якій бы спосôбъ запродати свои дѣти за марный центъ въ фабрицѣ, або майнахъ, якъ о те, щобъ ихъ дитина стала свобôднымъ, освѣченымъ чоловѣкомъ на свобôднôй земли!

Хто хочь трохи збагнувъ своимъ серцемъ дѣточу душу, той знае, що дѣти дуже прутъ ся до ясного свѣтла. Та що зъ того! Мы сего не узнаемо; всѣлякѝ высшѝ поривы дѣточихъ душъ мы вважаемъ майже неистнуючими. Чи може намъ ся наша, майже непонятна обоятнôсть, що до нашои будучности, нашихъ дѣтей выйти на здоровле?

Нѣколи. Коли мы думаемо стелити щасте для цѣлого руско-американьского народу, мы мусимъ звернути пильну увагу на доростаюче поколѣне, и на жаденъ спосôбъ не допустити, щобы хочь одна зъ тыхъ молодыхъ лѣторослей намъ усохла, або пропала на вѣки.

Зважмо, братя, що нашѝ люди не мешкають десь въ глухихъ горахъ, або на „роли“, але въ великôй части по мѣстахъ (Русины мешкають въ отсихъ 12 мѣстахъ, котрыхъ людность выносить бôльше якъ 100 тысячь: Allegheny, Baltimore, Buffalo, Cleveland, St. Louis, Minneapolis, Jersey City, New York, Newark, Philadelphia, Pittsburg, Providence). та що дуже мізерне житє мусить въ великôмъ мѣстѣ той провадити, котрый не мае жадной науки. Зважмо, братя, и те, що нашъ рускій народъ живе посередъ американьскои суспôльности, котра безперечно, зъ дуже малыми выимками, есть интеліґентною; зважмо наконець и те, що мы становимо славный народъ рускій, котрый не годенъ такъ довго колишньои своеи доброи славы вôдзыскати, доки не вытворитѣ изъ себе рядôвъ а рядôвъ правдивои интеліґенціи — и звернѣмъ, о се прошу, свою увагу найбôльше на выховане молодѣжи, яке наша дѣтвора побирае чи то въ школахъ парафіяльныхъ, чи то въ публичныхъ...

Менѣ неможливо на нынѣшнôмъ вѣчу обговорювати питаня самого выхованя — бо о тôмъ личить говорити тôлько зъ педаґоґами — та мушу зазначити, що 1) выховане въ парафіяльныхъ школахъ мусить бути майже выключно присвячене духовнôй жизни нашои дѣтворы та 2) що коли бы мы хотѣли зъ часомъ мати свою руску зъ правомъ публичности common school мы мусимъ выховати перше у анґлійскихъ школахъ цѣлый рядъ учителѣвъ Русинôвъ.

Щобы до сего дойти а также, щобы въ якъ найкоротшôмъ часѣ американьскѝ Русины змогли передъ свѣтомъ заяснѣти всѣми своими природными дарами, прошу Свѣтлѝ Зборы ухвалити слѣдуючѝ внесеня:

1. Всенародне Вѣче въ Yonkers, N. Y. взывае родичѣвъ Русинôвъ, щобы свои дѣти передъ часомъ означенымъ правами не вôдбирали зô школъ, але щобы всѣми силами старались посылати до школъ доти, доки бодай не покончать т. зв. common school.

2. Всенародне Вѣче въ Yonkers, N. Y. — зъ причины загальнои бѣдности рускихъ поселенцѣвъ въ Америцѣ — взывае зарядъ Школьного Фонду, щобы тойже удѣлювавъ запомоги и нагороды нетôлько тымъ, котрѝ вже ходять на университеты, але також и школярамъ зъ народныхъ анґлійскихъ школъ почавши вôдъ 5 ои клясы т. зв. common school.

3. Всенародне Вѣче въ Yonkers, N. Y. поручае зарядови Школьного Фонду отворити Руску Бурсу въ однôмъ зъ бôльшихъ мѣстъ въ Америцѣ — и то вже зъ початкомъ нового школьного року т. е. 1904|1905.

Внесеня зôстали приняті.

Рефератъ

„Народна орґанізація. Головный Народный комітетъ. Народный Фондъ“,

выголошеный
на вѣчу въ Йонкерсъ,
о. Н. Пôдгорецкимъ.

Въ цѣлôмъ устрою свѣта бачимо великій порядокъ, а головно черезъ добру орґанізацію; муравлѣ, хоть поединчо слабонькѝ сотворѣня, але злучивши ся разомъ въ одно муравлиско, становлять величезну силу, якои навѣть левъ боить ся.

Всѣ великѝ компаніи тросты, спôлки, банки розвивають ся лишь завдяки добрôй орґанізаціи и взаимному довѣрю.

Подôбно и кождый народъ на свѣтѣ стоить высше и лучше, чимъ есть мôцнѣйше з'орґанізованый, яко одноцѣльна народна сила.

Въ старôмъ краю — Галичинѣ (а на Угорщинѣ е надѣя, що зачне ся незадовго и зъ мадярами) веде ся теперь завзята борба зъ Поляками, котрѝ хотѣлибъ Русинôвъ стерти зъ лиця землѣ! Але Русины мусять тамъ выграти, бо мають краеву народну орґанізацію, котрою управляе гол. Народный Комітетъ у Львовѣ.

Єсть тамъ „головна народна канцелярія“, котра удѣляе задармо всѣхъ порадъ, высилае людей на зарôбки за границю, однымъ словомъ служить народови.

Русины въ Америцѣ стоять дуже низко, хотяй всѣхъ е около 400 тысячь, то не мають анѣ одной спôльнои народнои институціи, анѣ высшои школы, анѣ одного будынку, а навѣть одной пяди землѣ не мають, лише за для браку народнои орґанізаціи и грошей!

Маемо богато парафій, братствъ, орґанізацій, трохи школъ парафіяльныхъ, але кожда за себе лишь дбае, а для цѣлого народу руского въ Америцѣ не маемо ничь!

Длятого часъ намъ з'орґанізовати ся въ одну велику народну силу! Въ нынѣшныхъ рефератахъ говорило ся, що треба конечно мати свого руского епископа а тымъ самымъ и фондъ місійный, треба вспомагати бѣднѣйшѝ церкви въ Америцѣ треба конечно въ слѣдуючôмъ школьнôмъ роцѣ утворити „Институтъ Выховуючій“ (Бурсу) для высшого образованя америк. рускои молодежи, треба намъ чимъ скорше отворити Р. Н. Дôмъ Еміґр., окрôмъ того зъ краю (Галичины и Угорщины) вѣчно просять насъ о жертвы на Бурсы, церкви и на другѝ народнѝ цѣли!

До теперь збирало ся наразъ на рôжнѝ цѣли безъ жадного порядку, а густо-часто дѣяли ся надужитя, а зъ другои стороны для нашого робôтника було се часто занадто утяжливымъ!

Въ старôмъ краю, якъ заплативъ податокъ, то вже мавъ спокôй якійсь часъ, а й ту требабъ вже разъ такъ установити, абы лишь збирано жертвы на оденъ „Фондъ Народный“ при помочи т. зв. америк. рускихъ марокъ народныхъ, (котрѝ прилѣпляти можь на папери листовôмъ, на ковертахъ и посткартахъ зъ другои стороны, а не зъ фронту, на біляхъ, книжкахъ, тикетахъ и т. д.) або иншимъ способомъ вôдповѣднымъ.

На кождôй марцѣ е намальованый гербъ Руси — левъ на скалѣ а у споду 4 лѣтеры: А. Р. Ф. Н. (Амер. Рускій Фондъ Народный).

Въ тôй цѣли вношу, абы днесь выбрано „Головный Народный Комітетъ“, котрого першою задачею буде збирати жертвы на „Фондъ Народный“, и буде роздѣляти зôбранѝ жертвы на рôжнѝ цѣли а то:
25 пр. на фондъ місійный;
25 „ на школьный фондъ въ Америцѣ (Руску Бурсу);
25 пр. на Еміґр. Дôмъ;
10 „ на прочѝ цѣли въ Америцѣ;
15 пр. на церковно-народнѝ цѣли въ старôмъ краю (Галичинѣ и Угорщинѣ).

Америк. Русины не зможуть пôднести ся доти, доки кождый Русинъ буде жити и працювати особнякомъ; нами не интересують ся анѣ не числять ся другѝ народности, бо мы не зъорґанізованѝ яко народъ.

Лишь 20 пр. нашихъ людей вертае до краю, отже що робити зъ 80 пр. Русинами въ Америцѣ? Чи нехай дальше словачать ся, польщать ся, московщать ся, чи мають Русины бути тôлько добрыми а таными робôтниками? Чи немогуть бути подôбно Нѣмцямъ, Чехамъ и добрыми патріотами а заразомъ и Американцями, а що найважнѣйше, чижь не есть обовязкомъ родичѣвъ и всѣхъ Русинôвъ постарати ся выкорыстати свободу Америк. и талановиту нашу молодѣжь не до шапъ, фабрикъ, майнôвъ на поталу вôддати завчасу богачамъ? Въ краю нашѝ Русины мешкають разомъ, а помимо того мають народну краеву орґанізацію; а ту нашъ народъ порозкиданый по цѣлôй Америцѣ, оденъ о другôмъ не знае и тымъ самымъ вынародовлюе ся нашъ братъ, губить ся, а прецѣнь мы яко Христіяне повиннѝ становити едине руске стадо, одну родину, и вспôльно собѣ помагати не тôлько въ разѣ смерти або въ слабости, але й за житя, допомочи молодежи нашôй бѣднôй, абы ходила до высшихъ школъ. Такои орґанізаціи мы еще не маемо и треба намъ о ню постарати ся бо головный народный Комітетъ зможе при помочи Фонду Народного заняти ся цѣлымъ народомъ рускимъ въ Америцѣ безъ взгляду на переконаня або партіи.

Не уважайте на те, що ворогы народу и тутъ въ Америцѣ за „юдиный грошь“ запродують рôдну нашу матѣрь—Русь и выступають противъ всякого поступу, а навѣть тутъ въ вôльнôй Америцѣ важать ся публично писати, що лѣпше ся

...и забавити ся въ дома ...оть бы при фляшцѣ). ...ѣкъ йти на вѣче!

...Кожда добра справа и ...та справа мала ворогôвъ; ...вѣть Христосъ мавъ во...рогôвъ, и хоть єго высмѣ...яли, то таки єго наука по...бѣдила!

...Не спускати ся нашому ...родови на жадній „дар... обѣцянки, анѣ на ру...", бо то лишь лапка во...вôвъ на позвѣйше стри...же овець!

Поддаю пôдъ дискусію и ...осоване слѣдуючій вне...сенія:

...Всенародне вѣче въ Йон...ресъ дня 26 Новембра 1903 ...вляе:

1) основати головну на...ну орґанізацію зъ Аме...цѣ и въ тôй цѣли вношу ...брати головный народ...ный комітетъ изъ 7 членôвъ ...разѣ, котрый доповнить ...въ разѣ потребы.

...Поручае ся тому коміте...ви збирати жертвы на ...шъ Фондъ Народный, при ...мочи „народныхъ марокъ" ...другими способами, вка...ными комітетомъ, а̂ рôв...часно зносить ся практи...чный дотеперь способъ ...браня жертвъ на рôжнѣ ...ли при помочи колекто...въ, особъ приватныхъ, ...списей, на власну руку; ...того упрашае ся всѣхъ ...щениковъ, громады цер., ...атства, щобы не позваля...дальше колектовати у ...жаднымъ чужимъ при...нымъ колекторамъ на ...ѣ церкви и иншѣ на...нѣ цѣли, але щобы про...ихъ вôдослали о помôчь ...ряду „Народного Фон...

...Ухваляе ся, щобы про...всѣ краєвѣ рускѣ ча...и, абы оголосили, що ...яка церковь або бурса ...ка инша народна ин...ція (въ Галичинѣ або ...шинѣ) потребуе помо...о нехай впростъ звер...ся до заряду „Народн. ...му въ Америцѣ" по по..., бо всякѣ иншѣ при...нѣ колекты въ Америцѣ ...сенѣ.

...Вѣче звертае ся зъ у...ною просьбою до всѣхъ ...ихъ священиковъ, учи...ѣвъ, орґанізацій, пара..., братцтвъ, товариствъ, ...бôвъ, школъ (дѣтей ...ныхъ), кружкôвъ, чи..., хорôвъ, бизнесістôвъ ...загалѣ цѣлого руского ...оду въ Америцѣ, щобы ...или складати жертвы ...Фондъ Народный", ку...чи „марки народнѣ" ...въ способъ, гол. комі...томъ вказаный, якъ: у...ованемъ забавъ, выгра..., колядъ, представлень, ...обовязанемъ ся до ста...ъ мѣсячныхъ жертвъ ...докъ), певного процен...зъ доходу и т. д.

...Вѣче просить всѣхъ ...нихъ людей, абы купо...ли и пôдпирали нашихъ ...ихъ бизнесістôвъ а за ...бизнесісты щобы зволили ...пити певну маленьку ...проценту свого чи...доходу на Фондъ На...ный.

...Вѣче годить ся на то, ...всѣ Русины зъ краю ...или письма до Аме...ъ тамошными марка...родными а вновь американьскѣ Русины будуть свои письма до краю заосмотрювати въ свои амер. рускѣ марки народнѣ.

7) Поручае ся головному Комітетови устроювати вѣча по цѣлôй Америцѣ въ мѣру часу, потребы и можности.

8) Поручае ся, абы Головный Комітетъ въ порозумѣню зъ Комітетомъ шкôльного фонду, конечно поставъ ся о заложене „Руского Институту Выховуючого (Бурсы) въ Америцѣ" вже въ слѣдуючôмъ шкôльнôмъ роцѣ.

9) Поручае ся головному Комітетови уложити статутъ орґанізаціи народ. и предложити его на однôмъ въ слѣдуючихъ вѣчь до затвердженя.

По короткôй дискусіи всѣ тѣ внесеня принято одноголосно и выбрано слѣдуючій Комітетъ Народный:

Голова о. Н. Стефановичь, Pittsburg, Pa.; касіеръ Иванъ Ґлова, Excelsior, Pa.; секр. о. Н. Пôдгорецкій, Jersey City, N. J.; Выдѣловѣ: о. Н. Струтиньскій, Olyphant, Pa., Гавр. Дзядикъ, Derby, Conn., Ал. Трембачь, Yonkers, N. Y., о. Ал. Улицкій, Ansonia, Conn.

Справы „Союза".

Головный Урядъ „Р. Н. С." на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель	о. И. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь	С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ	АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

УПÔМНЕНє!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза", на пôдставѣ котрого члены приступаючѣ до „Союза" а маючѣ высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Ґленъ Лайонъ, Па., вôддѣлъ Р. Н. Союза 27, буде принимати новыхъ членôвъ въ Януару и Февруару 1904 по $3.00 вступного.

Андрѣй Живицкій, предсѣд.,
Павло Капець, секретарь.

БРАТСТВО

св. Пр. Илiѣ въ Маганой Плейнъ, Па., в. 28, буде принимати въ Януару 1904 новыхъ членôвъ до братства за $1.50 вступного а до Союза пôсля лѣтъ. Хто мае надъ 40 лѣтъ мусить предложити метрику. Мітинґи вôдбувають ся въ першу Недѣлю мѣсяця.

Н. Дембицкій, секретарь.

УВАГА.

Братство св. О. Николая въ Оборнъ Н. Й., вôддѣлъ Р. Н. С. 38, буде отримувати рôчный мітинґъ дня 10-го Януара 1904. Повѣдомляю всѣхъ членôвъ мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ, щобы явили ся на той мітинґъ о годинѣ першôй по полудни. Будемо принимати новыхъ членôвъ до братства безъ вступного. Русины въ Оборнъ, Н. Й. не належачѣ до жадной орґанізаціи приходѣть громадно и впишѣть ся до нашого братства, бо о нещасте не тяжко.

Секретар Братства.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО!

Братство св. Кирила и Методія въ Шамокинъ, Па., буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Януару 1904 року, длятого, хто еще не належить до братства нехай користае зъ доброи нагоды и приступае.

Гавриілъ Малиникъ, Предсѣдатель.
Стефанъ Мурдза, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Йоанна Хрестителя въ Trauger, Pa. вôдбуде ся дня 10-го сѣчня 1904. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новый урядъ. Котрый членъ не появить ся буде платити кару одного дол. Мітинґи вôдбувають ся кождои другои Недѣлѣ по першôмъ въ церковнôй гали.

За урядъ братскій:
Алекс. Семаницкій, пред.
Мих. Ющакъ, секр.
Вас. Кащикъ, кас.

БРАТСТВО

Пресв. Богородицѣ въ Лансфордъ, Па. буде мати рôчный мітинґъ 3 Януара 1904 року. На мітинґу будуть прочитанѣ рôчнѣ рахунки, по тôмъ може кождый предложити на урядникôвъ скаргу, если яку мае и буде полагоджуватись другѣ братскѣ справы. На мітинґу буде ся выбирати новый урядъ. Членъ, котрый не прийде на мітинґъ заплатить 50 центôвъ кары а урядники доляра. Того самого дня будемо принимати новыхъ членôвъ до братства зовсѣмъ безъ вступного тôлько до Союза мусить заплатити пôсля статутôвъ. Просимо всѣхъ Русинôвъ, абы вступили до нашого братства. Наше братство мае найбôльше членôвъ зô всѣхъ рускихъ братствъ въ Лансфордѣ. Дѣти принимаемо до Союза кождого дня. Хто хоче дати дѣти записати нехай голосить ся до Андрѣа Добоша або до Михаила Терепана.

Урядъ Братскій въ Лансфордѣ, Па.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Арх. Михаила вôд. 54, въ Terryville, Conn., вôдбуде ся дня 3-го Януара 1904. Хто не прийде на мітинґъ заплатить доляра кары. Будемо выбирати новый Урядъ а старый Урядъ буде складати рахунки. Кождый членъ най выровнае свôй довгъ за шапки, статуты и другѣ рѣчи. Новыхъ членôвъ будемо принимати за одного доляра вступного до братства а до Союза пôсля статутôвъ.

Вступайте всѣ, бо нѣхто не знае свого завтрѣшного дня а Союзъ за 70 центôвъ платить **600 долярôвъ** посмертного.

П. Летита, секретарь.

До вѣдомости всѣмъ п. секретарамъ „Союза"!

О хорошѣ оригінальнѣ вôдзнаки для дѣтей Р. Н. Союза вже постаравъ ся, а также и о новѣ вôдзнаки для старшихъ. Кождый членъ до 3 мѣсяцѣвъ вôдъ часу вступленя мае мати вôдзнаку. Прошу всѣхъ п. секретаровъ сейчасъ менѣ донести, скôлько вôдзнакъ для старшихъ а скôлько для дѣтей маю прислати кождому Вôддѣлови. Вôдзнаки для старшихъ мае ся все продавати по 85 цт., а вôдзнаки дитиначѣ по 25 ц. и то лишь за готовку.

С. Ядловскій,
Гол. секретарь.

ЧИТАЙТЕ!

Першій разъ въ Америцѣ! Джерзиситскѣ школярѣ пôдъ управою п. Ю. Пôдсадочного вôдограють на руске Рождество Христове въ четверъ 7. н. ст. Януара 1904

„НОЧЬ ВИФЛЕЄМСКУ"

ораторію въ 5 вôдслонахъ. уложену п. І. Луцикомъ зô спѣвами п. Ив. Бужанина, въ просторôй и хорошо уряджено̂й гали шкôльно̂й пôдъ церквою въ Джерзі Сити, Н. Дж. при спôвучасти хору мѣсцевого.

Чистый доходъ призначеный (зъ рамени А. Р. Н. Ф.) на основуючу ся Руску Бурсу въ Ню-Йорку, Н. Й.

Вступъ:
Крѣсло першорядне $1.00
„ другорядне 50 ц.
Мѣсце стояче . . . 25 ц.

Запрашае ся всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои участи. КОМІТЕТЪ.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Beer

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ
Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
425 N. Shamokin str.

Робить вôнъ всѣлякі убраня мужескі складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повні склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А ще выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пятьі!

Памятайте Русины, що Русинка
МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ
мае гарно уряджений ГОТЕЛЬ на розѣ Independence & Vine Str. Nr. 717 въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Тамъ забавитесь, ажь мило,
Въ нем добра „виска", пиво,
Вино, конякъ и циґара
Й господиня гарна, жвава.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровші и найтанші напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первырядный салюнъ рускій. — Найлѣпші напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалі, цигара дуже добрі.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька!

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ каждôмъ часѣ можна дôстати такъ горячі якъ и зимні перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремі комнаты для родинъ. Найлучші вина, пива, лікеры, горѣвки и все можливі напитки. Цѣна дуже мала.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясені. Также робить книжки для братствъ, церквей, бизнесменôвъ и т. д. За роботу гарантуе.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.
Михайла М. Югаса
314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И поруски, по словеньски,
По англійски и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що єго тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Мы, Руснаки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Тожь милі братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣть
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и уцтиво!

ГАРМОНІѢ!

Найлѣпші, найсильнѣйші и найтанші гармонии можете дôстати у мене. — Пишѣть по великій цѣнникъ зъ образками, въ котрôмъ найдете машинки до друкованя, годинки, що кукають и грають, гуслѣ, басы, клярнеты, краєві файки, бритвы, печатки и много другихъ новыхъ а потрѣбныхъ рѣчей.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

???Хочете бути вылѣчені???
Удайтесь до
Дра Леонарда Ландеса.

Специялістъ въ хоробахъ мужескихъ и жѣночихъ. Бувъ довгій часъ практикантомъ при Ню-Йорскôмъ університетѣ, студіювавъ практично при шпиталяхъ въ Вѣдни и Берлинѣ а вернувши до Америки практикувавъ много лѣтъ якъ лѣкарь въ Либанонъ, Белвю и др.

Говорить по руски, польски, словеньски, анґлійски и нѣмецки.

Ручить вылѣчити слабости: легкихъ, серця, почокъ, жолудка, бôль головы, слабу память, пухленину, руматизмъ, рака, хоробы нашкôрні, чираки, вереды, бôль горла, носа, ушей и очей, утрату мужеской силы и т. и.

Робить всѣлякі операціи. Пишѣть до него о пораду а вôнъ вамъ дасть вôдповѣдь на всѣ ваші питаня.

DR. LEONARD LANDES,
134 E. 24th St. недалеко Lexington Ave, NEW YORK N. Y.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $4,000.00
Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй и М Пелякъ.

Гей Русини! чи знаєте ви дорогу до дешевого и доброго куна? Она веде просто до
Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, P...

Вы его певно добре знаєте. Въ ... знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій стор... убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпарад... нѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

ПРО ЧТО ХВОРѢЕТЕ?

ПРО ЧТО ТЕРПИТЕ А НЕ ВЫЗДОРОВЛЯЕТЕСЯ?

Чи незнаете, что можете быти вылѣчены если того собѣ желаете?

„Не самыи лѣкарства, но и способъ лѣченія и ужитья излѣчають слабости."

Сильне битє серца и его лѣченіе.

Терпѣла я 5 лѣтъ на бôль въ лѣвомъ боцѣ а главнѣе на сильное битье серца. Великіи сумы грошей выдала я докторамъ, но жаденъ изъ нихъ ничего мнѣ не помогъ. На конець лѣкарства Проф. Др. Коллинса возвратили мнѣ мое утраченное здоровье.

М. Стаховичь,
106 E. 81st St.,
New York.

Женская неправильность.

Была я хвора за 6 лѣтъ на мѣсячную неправильность, имѣла я при каждой мѣсячной регулярности нестерпимыи болѣ въ крижахъ и слабинахъ, при томъ и боль головы мучила мене. Докторскіи лѣкарства на мой недугъ ничего мнѣ не помогли, ажь на послѣдъ спробовала я лѣкарства Проф. Дра Коллинса, которыми я теченіем одного мѣсяца споєна выздоровѣлася. — Всѣ, которы чуетеся быти хворыми, удайтеся до него, ибо онъ есть тотъ лѣкарь, которому можно повѣрити для его великой учености и знанія въ лѣченію небезпечныхъ слабостей.

Паул. Загаръ,
Claremont, Minn.

Наша порада.

Если чуетеся быти хворыми, удайтеся только на вообще извѣстного лѣкаря, якимъ есть **Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ**, который непремѣнно Васъ вылѣчитъ, якъ уже вылѣчилъ тысячи а тысячи иныхъ людей. Неоткладайте съ вылѣченіемся, ибо якъ поздно начнете лѣчитися, то тяжше есть лѣченіе.

Доброе дѣло само себе хвалитъ.

Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ непотребуетъ выхвальоватися, понеже его пацієнты выхваляютъ. Множество листовъ отъ выздоровленыхъ людей свѣдчитъ о его похвалы-достойномъ успѣху въ лѣченію.

Не выкидайте грошей на всякіи дурницѣ, якъ напр. на электричный пасы. Въ такихъ электричныхъ пасахъ или крестахъ нѣтъ ніякой электрики, ани ніякой лѣчивой силы средства. Но съ тымъ легко можете прити до несчастя, если такій пасъ будете носити, ибо ваша немощь застарѣется и погоршается. Тсе скажетъ Вамъ каждый добрый лѣкаръ.

Выстерѣгайтеся подправлятелей и наподоблятелей. Проф. Д-ръ Коллинсъ предъ годами вынайшолъ способъ, для которого есть въ состояніи съ успѣхомъ лѣчити хворыхъ, которы суть отдалены, а которыи свою слабость докладно опишутъ и въ листѣ ему зашлютъ. Онъ одинъ есть въ состояніи отгадати всякіи хвороты изъ описанія. Теперь уже и прочіи лѣкарѣ хотятъ его наслѣдувати и прото почт. читателѣ най остерѣгаются ихъ.

Почтенѣйшій Проф. Коллинсъ!

Могу ся Вамъ по... хвалити, что по ужитью Вашихъ лѣкарствъ есьмъ совсѣмъ здоровъ. За долгіи часъ былъ я хворый и ани не надѣялся того, чтобъ Вы мнѣ такъ скоро спомогли. Уже не имѣю ани боли головы ани жолудка ани кольки въ ...бахъ, изъ всего ... есьмъ вылѣченый.

За тое все жела... Вамъ, най Васъ Богъ поживитъ на многа и много лѣтъ!

Іоаннъ Страх...
P. O. Box 12...
Mogadore...

Госп. М. Любо... пишетъ так...

Дорогій пане!

На хвороту, з... торой теперь е... з ...вчень, терпѣ... чрезъ полныхъ ... лѣтъ. Пробовалъ ... различныхъ до... ровъ и подля пр... су уживалъ ихъ ... карства, но все ... задармо. На раду ... его пріятеля о... тился я на Га... днесь я есьмъ сча... ливый человѣкъ ... сейчасъ позбави... той страшной нед...

Не есьмъ я б... тый человѣкъ ... маю Вамъ чим... платитися, но ... прошу что денно ... га, чтобъ васъ под... жалъ въ счасть... здоровлю на мн... лѣтъ къ помочи в... терплящимъ.

Ганъ отданы...
Март. Любо...
P. O. Box 6...
Wilmerding, ...

Про что стался Проф. Коллинсъ такимъ славнымъ лѣкаремъ и про что до него удаются недужныи изъ всѣхъ сторонъ Америки?

На той вопросъ слѣдуетъ короткій отвѣтъ: Понеже Проф. КОЛЛИНСЪ дуже скоро каждого своего пацієнта вылѣчитъ а то и такого, которого ани лѣкарѣ ани лѣкарскіи общества вылѣчити немогли, а понеже Проф. Коллинсъ считаетъ меньшу цѣну за лѣченіе и медецины, якъ который иный лѣкаръ.

Кождому можетъ быти споможенo. Недужныи най не тратятъ надѣи а сейчасъ най удадутся до Проф. КОЛЛИНСА съ полнымъ довѣріемъ. Кто можетъ, най самъ пріидетъ, но не есть того конечно потребно. Къ тому достаточно будетъ того, если недужный опишетъ свою хвороту докладно и зашлетъ листъ Проф. КОЛЛИНСОВИ. Той славный зналець изъ листу переконается, своею высокою ученостью ... многорочную практику употребитъ къ тому, чтобъ хвороту добре спозналъ и пр...писалъ терплящому отвѣтныи лѣкарства. Его найбольшою радостію есть, если ...жетъ хворому навратити здоровіе.

При лѣченію всякихъ хворотъ, главнымъ дѣломъ есть то, чтобъ лѣкаръ дѣй... спозналъ недугъ и не сдѣлалъ якій омылъ. Въ томъ оглядѣ не выровнается П... КОЛЛИНСОВИ ніякій иный лѣкаръ, что уже вобще есть извѣстно по всей Амер...

Кому иньі лѣкарѣ немогли помогчи, кто уже зуновалъ платити инымъ лѣкар... или лѣкарскимъ обществамъ, най спробуе еще удатися до Проф. КОЛЛИНСА. У...ровилъ онъ уже больше тысяча людей, которыхъ докторы по долгомъ, но безусп...номъ лѣченію узнали за невылѣчительныхъ. — Не вынаходте новыхъ лѣкаровъ ... новыхъ лѣкарскихъ обществъ, но всегда въ случаю слабости удайтеся лишь н... вѣстного и практичного знальца подъ адрессою:

PROF. DR. E. C. COLLINS,
NEW YORK MEDICAL INSTITUTE,
140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.